

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

4. Quibus modis peccetur peccato hæresis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

capto, potest esse latior pertinacia aliquando. Generaliter autem id verum est, quod quoties contra Ecclesiam aliquid esse dignoscitur, & tenetur, pertinacia est. Ex his omnibus, quid hæresis sit, perspicui potest. *ἀίρεσις* autem Græcè, idem est, quod Latine, electio, quasi fides ex propria voluntate hominis habita. Et adverte, quia homo ex se errat, & ex proprio defectu suo, ob id error ille ex electione dicitur, & hæresis. Quia verò veritati non credit supernaturali, nisi adiutus à Deo, qui homines eligit ad finem, iuxta illud: *Non me elegistis, sed ego elegi vos*: propterea credere, & tenere fidem, quamvis voluntarium sit, non tamen dicitur hæresis.

Quibus modis peccetur peccato hæresis.

CAPVT IV.

Aduertendum est, tripliciter posse aliquem peccare peccato hæresis.

Primo, tantum interius, cum in corde habet aliquem errorem cum pertinacia erga materiam fidei, tamen actu aliquo exteriori non manifestauit talem interiorem errorem.

Altero modo, tantum exterius, cum aliquis in corde retinens veritatem fidei, exterius facit, vel metu, vel ira, vel aliquo alio motiuo aliquem actum contra fidem, vt veluti carnalibus prohibitis, illudere imaginibus, conculcare Sacramentum, vel verbo aliquid affirmare contra fidem, vel nunc aliquid concedere alteri contra fidem.

Tertio modo, interius, & exterius aliquid facit contra fidem, siue coram alijs, siue solus, & nullo præfente. Omnia ista sunt grauissima peccata mortalia, sed cum magna differentia. Primum, & tertium faciunt hominem verè hæreticum, quia peccata peccata amittitur fides interior. Secundum non facit hominem simpliciter hæreticum, quia verè ibi non est error, qui necessarius est in hæresi; ob idque non proprie est peccatum contra fidem, sed contra fidei confessionem, nec ob tale peccatum fides interior amittitur; quamvis in foro exteriori, quod de exterioribus maximè cõsiderat, ille homo sic peccans præsumatur hæreticus, & interius etiam errare.

Alteram etiam existit differentiam. Primum peccatum hæresis interius tantum nulli subiacet excommunicationi, ita Anton.

3. p. tit. 25. c. 4. Palud. in 4. d. 13. q. 3. Sylu. excommunicatio. 9. §. 3.
 Non etenim Ecclesia, quantum ad exterius forum, intromittit se in iudicando actus solos interiores: ob id, ab habente auctoritatem audire confessiones absolui potest, quoniam non habet vllam reservationem.

Tertium autem peccatum, quod non solum interiùs, sed etiam exterius committitur contra fidem, quamuis sit occultissimum, ita vt nulli hoc sit cognitum, sed soli committenti, excommunicationem habet annexam latæ sententiæ, & est prima excommunicatio in Bulla Cœnæ Domini fulminata. Vnde ipsius absolutio ad Papam spectat, vel ad Inquisitores, qui habent à Papa facultatem absoluedi. Cum autem tale peccatum occultum est, debent Inquisitores in solo cōscientiæ foro audire, & absolvere. Modò autem post Concilium Tridētinum iam Episcopis est talis facultas in foro interiōri cōcessa, ipsis quidem, non autem ipforum Vicarijs, quod profectò sanctissimè est institutum, & multos abusus auferendi causa erit. Hoc habetur determinatum in prædicto Concilio, sess. 24. c. 6. At secundum peccatum, quod tantum exterius committitur, quamuis in foro exteriori reputetur pro excommunicato quia reputatur pro hæretico etiã interiùs, tamen verè in foro exteriori nullam habet excommunicationē, sicut nec primū potest que à Confessario quolibet absolui. Ita tenet Sylu. verb. Apost. §. 4. & Nauar. c. 11. num. 24. Et ratio aperta est, quia excommunicatio fulminata est contra hæreticos, at ille non est hæreticus, cum fidem retineat veram, nec contra eam peccauit, sed solum contra confessionem: nec sunt penæ iuris ampliandæ. Vnde non est audiendus Caiet. 2. 2. q. 94. art. 1. qui tenet illud peccatum subiacere excommunicationi. Vide igitur quāta sit differentia inter ista peccata. Aduerte autem circa illam Cœnæ excommunicationem, quod non solum hæreticus est excommunicatus, sed etiam fautores, receptores, defensores hæreticorum, ipforumque libros legentes, quamuis isti tales hæretici non sint. Sunt autem ista intelligenda, vt benè dicit Caiet. verb. excommunicatio de defensoribus, & receptoribus, & fautoribus hæreticorum, vt hæretici sunt, id est, de ruentibus, ipsa ratione, quia sunt hæretici. Vnde, si quis aliquē reciperet hæreticum, & domi retineret, quia infirmus erat, nō excommunicatur in cœna Domini, nisi alia feratur ab Inquisitoribus excommunicatio generalior. Vnum circa hoc est adnotandum, dubium in fide reduci ad hæresim. Est autem dubius

in fide, qui nec credit articulis, & rebus fidei, nec discedit, sed est suspensus omnino, & hoc, quia non reputat talia esse certissima, iste talis dubius est. Sunt autem duo necessaria, ut dubium hoc faciat hominem hæreticum. Vnum est, ut sit cum pertinacia, sicut in ipsa hæresi, scilicet, qui dubitat, sciat illud esse de fide, & dici ab Ecclesia. Alterum est, ut sit voluntarium dubium, quod sua sponte habet. Hoc dixerim propter scrupulosos, qui patiuntur innumera dubia contra res fidei, sed non voluntarie, at ex dæmonum suggestione, quæ verè dubia non sunt, sed apprehensiones eorum, quæ sunt contra fidem. Hæc autem tam longè distant ab hæresi, ut si patienter propter Deum ferantur, materia sint magni, & continui meriti. Sunt enim caminus ardens, in quo Deus aliquando suos fideles probari permittit. Dubia autem voluntaria contra fidem sunt, & hæreses reputantur; fundantur enim in quodam iudicio & hæretico virtuali, putà, res fidei non sunt omnino certæ & infallibiles, quod quidem iudicium, error, & hæresis aperta est.

De excommunicationibus aliorum circa hæreticos.

CAPVT V.

Quatuor genera personarum innodantur aut peccato, aut excommunicatione circa negotium hæresis, quamvis tales personæ non sint hæreticæ.

Primi sunt testes. Qui enim sciunt, aliquem esse hæreticum pertinacem, siue secretum, siue publicum, sub mortali peccato tenentur reuelare, & denunciare Inquisitoribus: immò non denuncians incurrit excommunicationem sæpè ab Inquisitoribus impositam. Dixi tamen *peruicacem*: cum enim constat, aut probabile est, non esse pertinaciam, sed talem hominem errare ex ignorantia, non est statim denunciandus, sed est semel admonendus: quæ admonitionem si spernit, iam visus est pertinax, & denunciandus, de qua denunciatione differit doctè Alphons de Castro 6. lib. de hæreticorum punitione, cap. 25. Idem credo dicendum de eo, qui facit actum contra fidem, tamen probabile est metu, vel alia passione fecisse, mentem tamen retinere sanam: talis enim nõ est denunciandus statim absque admonitione, in qua ipsius mens consistit.

simi-